

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Мила Богданова Бояджиева, дм, Втора катедра по вътрешни болести, Медицински Университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ - Варна и Клиника по ендокринология, УМБАЛ „Св. Марина“, Варна. Определена да изготви становище като член на научното жури съгласно Заповед № Р-109-581/17.12.2021 на Ректора на МУ-Варна и на основание Протокол №1/23.12.2021.

на

дисертационния труд на д-р Евелина Бойкова Златанова, на тема „**Метаболитен профил на пациенти с хормонално-неактивни надбъбречни аденоми**“ за присъждане на образователна и научна степен „**Доктор**“ в професионално направление **7.1 Медицина**, по научната специалност „**Ендокринология**“.

Научен ръководител: доц. д-р Мира Сидерова, дм

Д-р Евелина Златанова завършва медицина през 2011 г. в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна със „Златен Хипократ“. От 2011 г. до момента работи към Клиника по ендокринология на УМБАЛ „Света Марина“ - Варна. От 2013 г. досега е редовен асистент в УС по ендокринология и болести на обмяната към Втора катедра по вътрешни болести на МУ-Варна. Има придобита специалност по ендокринология и болести на обмяната и магистратура по здравен мениджмънт.

Подобренията в образните методи на изследване и тяхното увеличаващо се използване съответно доведоха до откриване на неподозирани патологични лезии. В този смисъл, едни от най-честите, случайно открити чрез образни техники са надбъбречните туморни маси - инциденталомии. По литературни данни те засягат около 2% от общата популация, като едва до 10% от пациентите с надбъбречни инциденталомии имат автономна хормонална секреция. Това определя надбъбречните хормонално-

неактивни надбъбречни аденоми за честа патология в клиничната практика, която изисква мултидисциплинарен подход за ефективно проследяване и лечение. Считам, че темата на дисертационния труд е актуална.

Представеният от д-р Евелина Бойкова Златанова дисертационен труд съдържа 153 стандартни машинописни страници и е онагледен с 31 таблици, 47 фигури и 1 приложение. Съдържанието е подходящо структурирано и е представено от: **въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи, заключение, приноси, научни публикации и участия, използвана литература и приложения.** Литературната справка включва 250 заглавия, от които 13 на кирилица и 237 на латиница.

Литературният обзор прави критичен и задълбочен анализ на съпоставимите публикации по темата на дисертацията.

Целта на дисертационния труд е подробно формулирана: „Да се анализират диагностичните, метаболитните, биохимичните и хормоналните аспекти на пациенти с хормонално-неактивни надбъбречни аденоми. Да се направи съвременна оценка на някои допълнителни маркери, свързани с метаболитния синдром, неалкохолната стеатозна болест и сърдечносъдовия риск при пациенти с хормонално-неактивни надбъбречни аденоми, преминали през една университетска специализирана ендокринологична клиника.“ Дефинираните 6 задачи са аналитични, конкретизирани и следват логично, за да отговорят на целта.

Селекцията на участниците, клиничните, лабораторни и инструментални методи, както и функционалното изследване са описани подробно. Подбраните статистически методи за анализ са подходящи и позволяват да се обработят данните и да се отговори на поставените задачи.

В шест подраздела обстойно са представени получените резултати. Определена е честотата на метаболитния синдром (МС) и отделните му компоненти, както и връзката им с антропометричните данни на пациентите. Търсена е асоциация между определени хормонални показатели и възрастта, антропометрични показатели и размера на тумора. Честотата на метаболитните нарушения при включените пациенти е сравнена с тази на общата българска популация. По-високото разпространение едновременно на петте

признака на МС сред включените от д-р Златанова пациенти спрямо общата българска популация, независимо дали групите са с придружаващ МС, е особено полезно за клиничната практика. Интересни и стойностни са резултатите от изчисляването на мастния чернодробен индекс (FLI), които показват, че близо половината от изследваните пациенти (46.7%) имат $FLI \geq 60$, а едва 20.9% са с нормален $FLI < 30$. Интерес също представлява намерения вечерен кортизол над 150 pmol/l при 40% от изследваните, както и установената права корелация между размера на аденома и свободния кортизол в урината ($p=0.03$ $r=0.014$). Открито е често разпространение на гликемичните нарушения сред изследваните. Установен е и повишен кардио-васкуларен риск, преценен по по-високия ИТМ и влошените метаболитни показатели (по-висока кръвна глюкоза, триглицериди и нисък HDL) в сравнение с общата популация. Като препоръка за бъдещи научни търсения би могло да се сравнят метаболитните и хормонални показатели между пациенти с надбъбречни хормоно-несекретиращи аденоми със съпоставими по пол, възраст и ИТМ контролни пациенти, без надбъбречни хормоно-несекретиращи аденоми.

Д-р Златанова е направила аналитично обсъждане и съпоставяне на собствените резултати с публикуваните до момента данни в световната литература след всеки подраздел, което прави коментарието им по-лесно за възприемане.

Съгласна съм с приносите, които д-р Златанова определя.

Авторефератът отговаря на изискванията на закона за развитие на академичните кадри.

Нямам съществени критични забележки, а по-скоро такива с препоръчителен характер за бъдеща научно-изследователска работа.

Във връзка с темата на дисертационния труд д-р Златанова е направила 3 пълнотекстови публикации в български списания и е посочила 4 участия в конгреси.

Считам, че представеният ми за становище дисертационен труд на д-р Евелина Бойкова Златанова отговаря на критериите за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Представените публикации отговарят на изискванията.

Всичко това, както и клиничните ползи от научната разработка ми дават основание да предложа на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждане на научната степен „доктор“ на д-р Евелина Бойкова Златанова.

10.02.2022

доц. д-р М. Бояджиева, дм